

Doris Dahlin: "Skammens boning"

Publicerad 2007-03-13 07:40

Skamligt bra.. Doris Dahlins barndomsskildring är sträckläsning i sorg. Ulrika Milles hyllar en sorglig historia om 50-talets baksida.

Landet kallades folkhemmet, och där bodde de strävsamma medborgarna i den politiska drömmens egnahem. Andra bodde i skammens boningar.

En bostad är inte bara tak över huvudet, egen härd, en borg och en tillflykt. Hemmet är också en bild av oss själva, och drömmer vi om hus sågs det handla om den som drömmer. "Hem ljuva hem", kvackar Kalle Anka, utklädd till hemmafru, i vår svenska jultradition, och spränger allt i luften.

ANNONS:

Men det ljuva blonda barnet i Doris Dahlins självbiografiska berättelse "Skammens boning" spränger ingenting i luften. Flickan som anländer så sent i föräldrarnas äktenskap, och som blev ett ensamt barn, var den som skulle hålla ihop hemmet trots att där varken fanns pengar, självkänsla eller hopp. Med en pappa som långsamt tar sig ner till alkoholismens lägsta krets och en mamma som sliter som en arbetarklassens Sisyfos, är det en flickas uppgift att läka och lindra.

Men hon är ju inte värdig sin uppgift, tösen. Hon klarade det inte fast hon sliter hela sin barndom med att klara sig själv och vara söt, göra den lilla familjen om inte lycklig, så normal.

Den legendariske psykoanalytikern Daniel Stern har betonat att en förälders viktigaste uppgift är att få sitt barn att vilja leva. "Skammens boning" upprepar sanningen om hur ofta det i stället är ett barn som bär bördan av att ge sina föräldrar livsglädje. Det är ett av de vanligaste greppen i den skönlitterära barndomsskildringen att avslöja det, och det upphör aldrig att verka. Den där lilla ungen som dansar och sprattlar framför föräldramaktens King Kong, men aldrig får ett leende, bara den avvisande skuggan.

Doris Dahlins bok är sträckläsning i sorg. Svenskt 50-tal, och mitt i detta idylliserade decennium av hemmamammor och exploderande modernitet, ett rått armod som ingen ville avslöja. Familjen själv för att skenet är det enda skyddet mot förödmjukelse, och samhället för att det är en kvinnas plikt att hålla sin man försörjningsfärdig och nykter. När mamman söker hjälp på socialbyrån, först när pappan är nära sinnessjukhus och döden, får hon bara en bok som heter "Eva" som "talade om att alkoholisten är alkoholisk för att ingen förstår honom".

"Skammens boning" är ett porträtt av Eva, en modersbild som försöker fånga en kvinnas plats, hennes förtvivlade förståelse. En kollektivroman som visar rötterna som förenar oss med tidigare generationer och gamla krafter, ärvda som osynliga dopgåvor. Därtill ger den en isande katalog över alla de självutnämnda väktare som bevakar och bevarar ordningen i ett samhälle.

Det är en barndomsskildring med klassikerpotential - inklusive en skildring av julens anspändhet i närhet av den i Tove Janssons självbiografiska "Bildhuggarens dotter". Den störs bara av en allmän skönstil när Doris Dahlin ibland hastar tillbaka till nuets insikter och terapier.

Ulrika Milles

Skriv ut

Öka textstorlek

Rätta artikeln

LÄSARREAKTIONER

Tweeta 0

Rekommendera 1

LITTERATURRECENSION

Utgiv en av: Ordfront

Skrivent: Doris Dahlin

Titel: "Skammens boning"

BILD

BOKRECENSIONER

BOKRECENSIONER

[Tore Janson: "Språkens historia. En upptäcktsresa i tid och rum"](#)

[Jörgen Sjöström: "På spaning efter livets ursprung. Om astrobiologi, människans rötter och evolution"](#)

[Johanna Mo: "Precis så illa är det"](#)

[Dag Nordmark: "Pajas, politiker och moralist. Om Gustaf Frödings tidningstexter 1885-1896"](#)

[Maria Negroni: "Bebådelsen"](#)

[Susanne Ringell: "Vattnen"](#)

[Jon Fosse: "Långsam musik. Dikter i urval och översättning av Marie Lundquist"](#)

[Rainer Maria Rilke: "Duinoelegier"](#)

[Mattias Gardell: "Islamofobi"](#)

[Käbi Laretei: "Toner och passioner"](#)

BOKUTDRAG

[Cement. Ett utdrag ur Herta Müllers "Atemschaudel"](#)

■ ALLT OM: [Bokrecensioner](#)